

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Alexandry Pilipčincové „Vplyv psychosociálnych faktorov na emocionálny stav, priebeh rekonvalescencie a kvalitu života u pacientov po infarkte myokardu“

Disertační práce byla předložena k posouzení a obhajobě ve dvou dílech: první z nich, obsahující teoretickou část práce a tvořený 9 kapitolami má rozsah 132 str., druhý, věnovaný empirické části práce a tvořený 8 kapitolami má rozsah 269 str. textu + 27 str. soupisu použité literatury, dále 2 str. seznamu použitých zkratk a přílohy, obsahující tabulky výsledků a kopie použitých metod.

Práce je věnována již léta aktuálnímu problému, výzkumu vztahu psychosociálních proměnných k etiopatogenezi chronických neinfekčních onemocnění a možnostem využití výsledků tohoto výzkumu při diagnóze, terapii, prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci a resocializaci se zvláštním důrazem v této práci položeným na akutní formu ICHS, akutní infarkt myokardu. Práce je sepsána srozumitelnou a přehlednou formou, na velmi dobré odborné i jazykové úrovni. Vychází z rozsáhlého a vcelku relevantního (až na některé výjimky, podrobněji viz dále) domácího i zahraničního literárního zázemí.

Výzkumná část práce je zaměřena na ověření role dispozičního optimismu/pesimismu a sociální opory ve vztahu k depresivitě a úzkosti u pacientů s diagnózou akutního infarktu myokardu (AIM) v době hospitalizace a poté z hlediska uplatnění těchto proměnných v kvalitě života těchto pacientů a ve výskytu emocionálního distresu v katamnestickém sledování jednoho roku po propuštění z nemocnice. Výzkumný soubor tvořilo 102 pacientů (77 mužů a 25 žen) s diagnózou AIM, specifickou kontrolní skupinu tvořil 1% náhodný výběr z populace v okrese Benešov, uskutečněný pomocí registru zdravotního pojištění.

Výsledky prokázaly mj. statisticky významně vyšší prevalenci depresivních symptomů u pacientů s AIM ve srovnání s kontrolním souborem české populace, dále též nižší hodnoty HDL cholesterolu, vyšší hodnoty glukózy a C – reaktivního proteinu. Nepodařilo se však prokázat roli dispozičního pesimismu a nedostatku sociální opory jako suspektních rizikových faktorů AIM (s výjimkou depresivity nebyl prokázán statisticky významný rozdíl mezi souborem pacientů po AIM a neklinickým souborem ani v jedné ze sledovaných psychosociálních proměnných). Zde však považuji za vhodné podotknout, že jen ten, kdo sám někdy uskutečnil podobně

orientovaný interdisciplinárně založený výzkum si je v plném rozsahu vědom celé šíře problémů, které je třeba při realizaci podobných šetření vyřešit.

Lze tedy konstatovat, že tato část práce je sice poznamenána některými nedostatky, jež měly, resp. mohly mít vliv na získané výsledky (mj. malý rozsah podsouboru žen, výsledky biochemických analýz z různých zdravotních středisek atd.), ale přinesla odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

K disertaci mám ještě následující připomínky:

V teoretické části práce postrádám podrobnější informace (včetně odkazů na příslušné literární zdroje) o dalším vývoji konstruktů chování typu A/B, alespoň stručnou zmínku o vzniku a vývoji konstruktů chování typu C a zevrubnou informaci o vzniku a vývoji konstruktů osobnosti typu D, jenž je v přímém vztahu k tématu disertace.

Za velice překvapující považuji skutečnost, že na 27 stranách soupisu použité literatury, mezi řadou citovaných zahraničních periodik není uvedena ani jedna (!) citace práce, publikované na stránkách časopisu Čs. psychologie. Tato připomínka úzce souvisí s předchozí připomínkou, neboť jde o v ČR jediný odborný impaktovaný psychologický časopis, který přinesl v posledních cca 10 letech řadu pro tuto disertaci podstatných informací jak v rámci teoretických, tak výzkumných studií mj. k problematice copingu a copingových strategií, sociální opory a jejích prediktorů, psychické odolnosti, koncepcí typu chování, typu osobnosti ve vztahu ke zdraví atd. Vzhledem k požadované úrovni disertačních prací považuji tuto připomínku za poměrně závažnou.

Závěrem konstatuji, že přes uvedené připomínky, na něž by měla doktorandka v průběhu obhajoby reagovat, se domnívám, že posuzovaná disertační práce celkově odpovídá požadavkům kladeným na tento typ prací a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 6. 5. 2009

doc. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.